

Minnesanteckningar från träff med gruppen barn&unga-bibliotekarier, Region Jämtland-Härjedalen, måndag 20/4 2015 10-14, Designcentrum, Östersund

Närvarande: Catarina Lundström, regional biblioteksutvecklare
Cecilia Pettersson, Östersund/Brunflo
Anna Åsell, Östersund (Äppelhylla och bokbussansvar)
Britt-Inger Rörborn, Berg (50% skol-/50% folkbibliotekarie)
Erik Larsson, Sveg (50%skol-/50%bibliotekarie)
Margareta Nylin-Berglin, Berg (bibliotekarie med filialansvar)
Eva Thelin, Strömsund (barnbibliotekarie)
Marie-Louise Bjännadal, Bräcke (bibliotekarie)
Åsa Andersson, Östersund (barn-och ungdomsbibliotekarie)
Maria Engholm Olsson, Åre (bibliotekspedagog Mörsil 50%, Järpen 50%)
Stephanie Stahl, Åre (bibliotekarie, 50% skolbibliotekarie)

SPRÅKVÄSKORNA

Åsa A. och Anna Å. berättade om projektet, som dragit igång trots avslag på bidragsansökan. Bakgrund och inspiration har bland annat hämtats från Halland, där har regionbiblioteket gett ut rapporten: "Dags att höja ribban!?" En rapport om samverkan mellan barnhälsovård och bibliotek kring små barns språk- och litteracitetsutveckling." Se:

http://www.regionhalland.se/PageFiles/44091/BVC_rapport_Rydsjo.pdf

Går att ladda ner eller beställa på <http://www.regionhalland.se/sidhuvud/bestall-ladda-ner/kultur1/regionbiblioteket/dags-att-hoja-ribban/>

I samband med en barnhälsovårdsdag med BVC tillsattes en arbetsgrupp med Åsa, Anna Å, två talpedagoger, en BVC-sköterska och specialpedagoger från förskolan. Via Hatten förlag har det nu tagits fram/beställts ett paket med tre typer av **språkväskor** för oss i länets kommuner. Åsa och Anna presenterade och visade väskorna för oss:

- "Första orden"
- "Första meningarna"
- "Stora Ljudväskan"

Första orden: Handledning, Kulisser, AjjaBajjadockor, bilder på ark som man kan trycka ut, göra ordkombinationer. Arbetshäfte Mina ord- häfte som den låntagande familjen får behålla (finns fler häften hos Åsa plus att de går att skriva ut från medföljande Cd)

AjjaBajjabok, Babblarna bok och memory/lotto, Babblarna figurer i påse

(Allt material finns att köpa löst, vem som står för inköp av material om det försvinner "delar" är ännu inte klart)

Första meningarna: Tre böcker "Leka inne" (med tecken), "AjjaBajja" (med tecken) "I Babblarnas hus" Babblarna memo, AjjaBajja lotto, Aktivitetstavla, Språkpuzzel=skapa med text och bild

Stora Ljudväskan: Spelbok, träningar (som man ska klistra bilder på) tipsbok, Snicksnackboken, "Sickan och skattkartan", "Faran vid fallna trädet" "Rulle och raketten" (användas av 6-åringar för innan dess är det normalt att ha problem med att säga r) kortlekar medföljer, Babblarna figurer och spel, kulisser och figurer, fingerresan
OBS! Det är en del jobb med att få denna väska i utlåningskick.

Se denna länk för tips om hur man kan jobba med språkväskorna:

<http://www.linkoping.se/Kultur-fritid/Linkopings-stadsbibliotek/Lasa-pa-olika-satt/Sprakvaskor/>

Bemötandet vid lålandet av dessa väskor är viktigt, inte minst eftersom väskorna i första hand riktar sig till barn med språksvårigheter. Viktigt också att BVC och biblioteken har kontakt. Efter diskussioner med BVC har gruppen kommit fram till att väskorna till en början kan lånas ut fritt efter efterfrågan, och inte utifrån remiss. Däremot bör detta utvärderas och kan ev ändras efterhand om trycket blir för stort.

Varje kommun får därför lösa frågan kring hur väskorna ska lånas ut och över hur lång period. Om förskolorna ska få låna är också upp till kommunerna själva att bestämma, men det är bra om specialpedagoger och förskolepersonalen vet att väskorna finns. Poster i BOOK-IT är på gång, Jill arbetar med dem, så att vi ute i kommunerna sedan bara har att etikettera och låna ut efter samtal med BVC-personalen, vi avvaktar Åsas mail för att se när alla poster är klara.

Det finns det 37 paket att fördela i länet:

Berg 3 paket (=9 väskor)
Bräcke 3 paket (=9 väskor)
Härjedalen 4 paket (=12 väskor)
Krokom 5 paket (=15 väskor)
Ragunda 3 paket (=9 väskor)
Strömsund 4 paket (=12 väskor)
Åre 4 paket (=12 väskor)
Östersund 11 paket (= 33 väskor)

Väskorna förvaras på Östersunds bibliotek. De som har möjlighet tar med sig "sina" väskor direkt efter mötet. För övriga får det organiseras med transport. Ett möjligt alternativ är att bibliotekschefer hämtar sin kommuns väskor i samband med chefsmötet i Östersund den 28/5. Catarina kan ta med sig väskor till Krokom i samband med att hon besöker barn&unga-bibliotekarierna där. Hör av er till Catarina med frågor om det praktiska.

BARNENS FÖRSTA & ANDRA BOK

Vi diskuterade hur de olika kommunerna lägger upp sin verksamhet med barnen första, respektive andra bok. Jättebra om alla kommuner kan skicka en kort sammanställning till Catarina om sitt upplägg av första resp. andraboksverksamhet!

Alla på mötet var intresserade av att utvärdera och göra vissa förändringar.

Åre delar fortfarande ut antologin, men den börjar ta slut. De har samarbete med BVC och använder t.ex. filmer från Kodknäckarna som ligger ute på nätet.

Se: <http://www.kodknackarna.se/startside/kod-knackarnas-material/>

Berg delar ut antologin och har nog tänkt göra så tills den tar slut. De ser dock problem med att boken inte är så intressant för familjer som får sitt andra resp tredje barn.

Östersund kommer att göra förändring när det gäller första boken; de vill ge barnet en "språkboost", den nuvarande antologin är mest till för föräldrarna, inte den första boken man tar och läser för sin lilla bebis. Den ställs mest i hyllan och glöms bort. Tanke att det ska finnas ett urval av böcker att välja mellan. Anna och Åsa har, tillsammans med BVC, bildat en arbetsgrupp där de ska försöka utforma ett arbetssätt för att så att säga "höja ribban", testa

barn och föräldrar med olika titlar. Vad fungerar egentligen i en babybokgrupp? Hur gör vi, hur tänker vi och varför gör vi som vi gör? Det kan vara bra att fundera över tillsammans och lära av varandra.

Östersund vill även förändra sitt arbete med barnens andra bok. De vill eventuellt jobba med 5-åringarna som i Västerbotten.

Åre och Gällö har bokskola för 6-åringar; där tar man upp allmän bok- och bibliotekskunskap, hur man hanterar böcker, hur och varför man får lånekort osv.

VARGBRÖDER

Projektet Vargbröder väcktes som idé i Regionalt kulturforum i ett samarbete mellan bibliotek, arkiv och museum. Utgångspunkt har tagit i Michelle Pavers bokserie "Vargbröder". Vargbröder har formats som ett läsprogram för åk 4-6 med tanken är att använda en skönlitterär och historisk berättelse som utgångspunkt för ett lärande inom många olika skolämnen. Syftet är dels att öka läsförståelsen, men även att öka kännedom om vårt eget kulturarv.

Projektet har bedrivits under ett år sedan hösten 2014 i samverkan med Landsarkiv/Föreningsarkiv, Jamtli, biblioteken, skolorna och med visst stöd av Skapande skola-medel. Efter en inspirationsdag i Östersund den 19 augusti 2014, där författaren Katarina Kuick berättade om boksamtal och Anders Hansson, arkeolog på Jamtli, berättade om arkeologi i närmiljö, så anmälde sig ett antal lärare och skolor från Östersund, Strömsund, Bräcke. Själva genomförandet har sett lite olika ut i de olika skolorna. Klasser har erbjudits en temadag på arkivet/Jamtli. En utvärdering pågår just nu.

Nu finns det intresse av att göra en nystart av projektet till hösten med en ny inspirationsdag i Östersund. För att ge fler kommuner och lärare möjlighet att delta finns nu ett förslag att webbsända inspirationsföreläsningarna till resp kommunbibliotek. För respektive bibliotek skulle det då bli aktuellt att rigga det lokala mötet. Tanken är att bjuda in till en sådan inspirationsträff den 18/8, en halvdag förmiddag.

Arkeologen Anders Hansson har tackat ja till att medverka. Däremot är det ännu oklart vem som skulle kunna hålla i föreläsningen om boksamtal som metod i klassrummet. Peter Bäckman, lärare och författare i Östersund finns på förslag. En idé var också att kontakta Birgitta Molin, läs- och skrivutvecklare i Östersund samt Barbro Westlund från Karlstad universitet. Catarina fortsätter att söka efter en ansvarig "boksamtalsföreläsare". Hon återkommer med mer info om denna ev. inspirationsdag så snart som möjligt.

Alla ombeds fundera på om man vill och kan arrangera ett eget möte med webbsändning för lärare i den egna kommunen. Den teknik som behövs är dator med bra uppkoppling, projektor och duk.

Diskuterades tillgången till Vargbröder-böcker. Strömsund har i dagsläget ca 30 böcker. Bräcke har ungefär samma antal. Östersund har 60 ex. Beroende på intresset från antalet klasser så kan den regionala verksamheten vara behjälplig med inköp av fler böcker.

Diskuterades också om det är möjligt att samarbeta med Läsluftet. Catarina kollar!

I Västernorrland har biblioteken jobbat länge med Vargbröder som ett projekt. De har arbetat mycket med den egna lokalhistorian, har samarbetat med dramapedagoger osv. Se länkar för mer info:

<http://www.kulturarv.vasternorrland.se/samlingar/vargbroeder.aspx>

<http://www.ylb.se/projekt/Vargbroder/Vargbroder2012inspirationsdag13nov.pdf>

PASSA BOKEN

Det läsrämjande projektet Passa boken har nu varit igång i några månader. Karina Wahlén, kulturcoach på ÖFK, är projektledare. Hon försöker arrangera träffar med lokala idrottsklubbar i länet där spelare från ÖFK deltar som inspiratörer. Vid varje möte ska någon från respektive kommunbibliotek delta. Tanken är att inspirera idrottande ungdomar till mer lustläsning.

Se: <http://www.passaboken.se/>

Se: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=493&artikel=5525929>

Hittills har det varit möten i Hammarstrand (Ragunda Basket), Östersund (Curlingklubben), Ås (Ås IF) och Järpen (Järpens SK och IF). Fler klubbar efterfrågas runt om i länet. Jättebra om alla bidrar med förslag och idéer på samarbetspartners!

Flera bibliotekarier som medverkat tycker att informationen från projektet varit dålig och kommit sent. Catarina lovar att hjälpa till och vara en länk mellan projektet och Karin och respektive kommunbibliotek.

FÖRSKOLEPROJEKT I BERGS KOMMUN

Britt Inger berättade om det projekt som har dragits igång i kommunen. Specialpedagogerna i Bergs kommun har, tillsammans Britt-Inger, startade en studiecirkel för all förskolepersonal i kommunen. Studiecirkeln/arbetsgruppen kallar sig "Språkgrupp Berg". Britt-Inger kommer att berätta mer utförligt allt eftersom projektet fortskrider.

Syftet är att lyfta fram bilderboken som en utvecklare av språket. De utgår från boken "Bilderbokens mångfald och möjligheter" av Agneta Edwards. Tanken är att försöka skapa en gemensam "bok-kanon" i kommunen med sammanlagt 10 böcker som barnen ska ha mött innan de går ut förskolan. Temalådor ska finansieras för varje bok där det går att konkretisera och dramatisera boken. Hittills har gruppen haft två stora träffar, ska ha ytterligare två träffar i vår och två i höst. Måndag den 9 november har de bjudit in Agneta Edwards för en föreläsning på Mediacenter i Svenstavik på temat "Bilderbokens mångfald och möjligheter". Då kommer all förskolepersonal, ett 70-tal personer, att delta.

Catarina kommer att kontakta Agneta E. för att om möjligt arrangera ytterligare ett föreläsningstillfälle i länet i samband med besöket i Svenstavik. Ett möjligt alternativ skulle kunna vara ett föreläsningstillfälle i Östersund tisdag förmiddag den 10/11. Catarina kollar och återkommer.

INTERNAT

Catarina kommer att bjuda in barn&unga-gruppen till ett internat, lunch-lunch, någon gång i början av hösten. Efter lite diskussioner enades vi om att v.37 eller 38 skulle kunna vara möjliga.

Teman att ta upp:

- Boken "Leonards plåster – om syfte, barnsyn och kvalitet i bibliotekets sagostund" Alla läser boken innan internatet. Diskussion om egna synsätt och arbetssätt, yrkesroll mm. Catarina beställer fler ex av boken!
- Första utvärdering av språkväskorna.
- Boktips – alla deltar med tips.
- Böcker på andra språk, tvillingböcker/parallellböcker.
- Skolbiblioteksfrågor – Utsågs en grupp som förplanerar: Erik, Britt-Inger, Stephanie, Maria, Marie-Louise + ngn från Östersund (se nedan). Stephanie&Maria håller i gruppen.
- Om ni har ytterligare idéer: meddela Catarina!

MER FORTBILDNING

- **Regional biblioteksverksamhet bjuder in bibliotekspersonal m.fl. till en temadag i Östersund den 3 juni på temat: "Katitzi - böcker och människor som bryter med normen"**, programmet kommer att skickas ut digitalt inom kort. Jättebra om alla hjälper till att sprida, både till bibliotekspersonal och till pedagoger med flera!

Fler temadagar/fortbildningstillfällen som planeras i höst:

- I samband med att Bokens dag arrangeras av Östersunds bibliotek den 8/10 kommer den regionala verksamheten att haka på detta och förhoppningsvis arrangera en fortbildningsdag fredag den 9/10 med några av de författare som medverkat i Östersund kvällen innan. Hittills är Jan Guillou och Jo Salmson klara, men det är ännu oklart om och vilka som har möjlighet att stanna kvar på fredagen. Mer info kommer!
- Under Dyslexiveckan v. 41 kommer att arrangeras föreläsningar av duon "Dysse": i Järpen, Svenstavik och Östersund. Mer info kommer!
- Om man vill ha en föreläsning kring normkritik så erbjuder Catarina att föreläsa för oss under hösten, en slags introduceringsföreläsning.

SKOLBIBLIOTEKSFRÅGAN

Gruppen väckte frågan om skolbiblioteken och samarbetet mellan bibliotek och skola. Viktigt att lyfta frågan på ledningsnivå, men även diskutera inom gruppen barn&unga-bibliotekarier. Bestämde att skapa en egen arbetsgrupp som kan förbereda frågan inför internatet. Erik, Britt-Inger, Marie-Louise, någon från Östersund, Stephanie och Maria vill ingå i gruppen och Stephanie/Maria håller i gruppen. Bra om gruppen bland annat kartlägger hur situationen ser ut i de olika kommunerna och förbereder en diskussion på internatet. Vad gör vi, vad vill vi? Bra vore också att hitta goda exempel på bra integrerade folk- och skolbibliotek. Hur har de lyckats, vad krävs för fortsatt framgång, vilka mål ska vi ha? Det handlar bland annat om informationssökning, källkritik, bibliotekskunskapen osv. Östersund jobbar med "Stora sökuppdraget"- som går ut på att hitta böcker i biblioteket på ett lekfullt sätt.

SOMMARBOKEN

Östersund och Åre har anmält sig till Sommarboken, och erhåller material centralt

Se <http://www.barnensbibliotek.se/tabid/538/Default.aspx/>

Se <http://www.barnensbibliotek.se/Sommarboken/Vuxensidan/tabid/1133/Default.aspx>

Andra kommuner har valt att inte anmäla sig, många inte har öppet hela sommaren/är mindre personal osv, men skulle kunna tänka sig att delta med liknande verksamhet men på egna villkor.

Åsa mailar ut det lilla häftet som Östersunds bibliotek tog fram tidigare där barnen läser fem böcker på sommaren och kort redovisar för vad de läst och vad de tyckte om det. Den som vill kan använda materialet.

Bergs kommun funderar på att ha en stor presentlåda, ungefär som hos tandläkaren, där den som lämnat in sitt häfte får välja något ur presentlådan.

BOKGÅVOR

De barnböcker som förlagen skickar till den regionala verksamheten behöver spridas i länet. Kan vara bra att använda i samband med tävlingar och andra arrangemang. Catarina delar upp och skickar med bibliotekscheferna på chefsmötet den 28/4.

ÖVRIGT

- Marie-Louise har deltagit, som representant för den regionala verksamheten, på en konferens i Lidingö på tema Dewey-systemet. Hon ska berätta mer utförligt om det vid nästa möte och även författa en information som ska ingå i det nyhetsbrev som snart kommer ut från den regionala verksamheten.
- Nyhetsbrevet, som ska komma ut ca en gång i månaden, kommer att innehålla både information om vad som händer hos oss i länet och omvärldsspaning i största allmänhet. Catarina efterlyser tips och idéer på vad som är på gång ute i kommunerna.
- Stephanie och Maria lovar att skriva ihop en text om Winterpride som just arrangerats i Åre.
- Marie-Louise skriver en text om de författarbesök man just arrangerat i Bräcke.
- Anna Å skriver en text om mötet med Curlingklubben i Passa-boken!

Tack alla för ett jättefint möte!

/Margareta N-B har antecknat och Catarina har kompletterat

Catarinas kontaktuppgifter:

catarina.lundstrom@regionjh.se

070-254 75 87